

hámozva, — a vitának jogi megoldása és ennek indokolása már csaknem magától adódik.

Hogy pedig éppen a faszakmában az illetékes választott bírói tanácsnak faszakértőkből történő megkonstruálására mennyire a legnagyobb súlyt kell helyezni, az ezen szakmának ismerői előtt különösebb magyarázatra már nem is szorul. A fakereskedelem terén a speciális szakkérdéseknek egész halmaza vetődhet fel, amelyeknek kibogozásához az állami bíró sem nélkülözheti a szakértők közreműködését. A szakértőknek a rendes bírósági eljárások körébe való belevonása azonban mindenkor sok időt és sok pénzt igényel s ezen felül fennállhat annak a veszélye is, hogy az állami bíró a megfelelő szakértők választásában téved, vagy hogy a szakértőt nem megfelelően érti meg, vagy a szakértő elé nem a helyes kérdőpontokat intézi.

Ez a magyarázata, hogy éppen a fakereskedelem terén, az állandó, szakértőkkel ellátott választott bíróságok, melyek különleges ügyviteli szabályzattal is el vannak látva, úgy az állami bíróságokkal szemben, mint az alkalmi választott bíraskodással szemben, bizonyos előnyökkel rendelkeznek és ezért a szakkörök által szívesen vétetnek alkalomadtán igénybe is.

(Folytatjuk.)

A termelés átszervezése

Hónapok óta egyre kábítóbb gyorsasággal forgat bennünket a válság örvénye. Hallunk és olvasunk a legkülönbözőbb válságokról, a termelési, fogyasztási, hitel-, valutáris, erkölcsi, jogi stb., stb. problémák hihetetlen tömege zúdul ránk napról-napra. Miként a háború alatt többet tanultak megmozgatott embertömegeink földrajzból és etnográfiából, mint elődeik a honfoglalás óta eltelt ezer esztendő alatt, szintúgy vagyunk most a fenti problémákkal. Nolens-volens tanulnunk kell, nemcsak azért, mert a tudatlan, elmaradt embereket és nemzeteket a mai tülekedésben végromlás várja, de bennünket, a hazai erdőgazdasággal foglalkozókat, más ok is kötelez e kérdések

áttanulmányozására. Háború előtt megfelelt kötelességének az, aki a rábízott munkát becsületesen elvégezte s a hatáskörében felmerült részletkérdéseket jól megoldotta. Mit változott velünk a világ azóta! Ma már nem elég a napi munka elvégzése, ma azon kell dolgoznunk, hogy minél több munkatársat toborozunk az új helyzet által adott erdőgazdasági problémák gyors és jó megoldásához, fel kell világosítanunk a nagy tömegeket az erdősítés fontosságáról stb. Aki pedig tanít, annak tudnia is kell!

A mi tanulni és tanítani való leckénk lényege a termelés, pontosabban: a földműveléssel kapcsolatos termelés átszervezése. Az erre vonatkozó óriási anyagból három oly hozzászólást kívánunk ismertetni, melyek egyrészt aktualitásuknál, másrészt előadók különböző szempontjainál és a belőlük leszűrhető tanulságoknál fogva, joggal tarthatnak számot érdeklődésünkre. Lássuk, megjelenésük sorrendjében, mi a véleménye a kérdésről a nagytőke egy reprezentánsának (gróf Károlyi Imre: A kapitalista világrend válsága), egy szociológusnak (Weis István: Hova? A magyar jövő útja) és egy nagybirtokosnak (gróf Hoyos Miksa elnöki megnyitója az Orsz. Mezőgazdasági Kamara nov. 24-iki gyűlésén).

Gróf Károlyi Imre röpirata legnagyobb részében a világválság nemzetközi okait ismerteti: a termelés kérdéseiről szólva, inkább az eddigi tevékenység kritikáját adja, mint a még töretlen utak ismertetését. Sürgeti a helyes termelési irányra való áttérést, de a hazai nagytőkének ebben az akcióban való részvételéről részletes pénzügyi programot nem ad, pedig erre szerintünk elsősorban volna illetékes. Tanulmányként egy negativumot kell megállapítanunk: a nagytőke annyira immobilizálódott elsősorban ipari és kereskedelmi vállalatainak finanszírozásában, de részben az át- és megszervezetlen mezőgazdasági termelés támogatásában is, hogy ilyen, pillanatnyilag nem lukratív jellegű beruházásokba — mint amilyen az új erdők telepítése is, — még ha akarna, sem tud, nemcsak elviselhető kamatozású, de semilyen befektetést eszközölni. Készséggel elismerjük azon okok fennállását, melyekkel magyarázza a röpirat a magas hitelkamatlábat, azonban ennek ellenére sem

tudunk belenyugodni, hogy akkor, amikor a mező- és erdőgazdasági ingatlanba fektetett vagyon 1—3%-ot, egyéb ingatlanok, továbbá részvénytőke stb., mondjuk, az előbbinek kétszeresét hozza, ha hozza: akkor miért kell egyedül az aranynek 10—12 százalékos jövedelmeznie? Valamely helyzet adottsága még nem bizonyítja annak helyességét is. Már pedig bizonyos, hogy amíg az arany ily jövedelemre számíthat másutt, addig nem fog elhelyezkedést keresni oly befektetésekben, mint az új erdők telepítése.

Weis István könyve, amelyen lebilincselő, époly meghökkentő olvasmány. Míg Károlyi Imre gróf könyve körül heves harcazzal folyt és folyik a vita, addig A magyar jövő útját néma csönd fogadta a napi és időszakai sajtóban egyaránt, talán azért, mert bár mindegyik érdekeltség fájlalja a könyv egyik részében kapott sebét, de teljesen egyetért egy másik résszel, ahol az ellentétes érdekeltség kapja meg a magáét. Az is lehet, hogy a bírálatok ezután fognak jönni. Sok tétele (az államforma, a nagybirtok, a telepítések stb. kérdése) bizonyára ellenkezést fog kiváltani. Úgy vélem, hogy mi, az erdőgazdasággal foglalkozók leszünk az egyedüliek, akik az erdősítésre vonatkozó részt nemcsak elfogadhatjuk, de mint bátor kezdeményezést, örömmel üdvözölhetjük is. Tárgyunkról a következőket mondja:

„Termelésünk alfája és omegája a búzától való radikális visszavonulás és az állattenyésztésnek, különösen aprómarhatenyésztésnek, gyümölcs- és konyhakertészetnek, tejgazdaságnak felkarolása.” (Hogy ez mennyire így van, bizonyítja a statisztika: ez év első kilenc hónapjában pl. báromfi-, tojás- és tollexportunkért 38 millió P, búzáért és lisztért együtt 40 millió P folyt be külföldről, tehát a főterményünkől befolyt összeg 2 millió P-vel haladja csak meg azt az export-jövedelmet, melyet az eddig mellékesnek tekintett bevételi forrásaink közül csupán egyik adott! Mikor fog — ha nem is exportban, de az import csökkenésében — ily meglepetéssel szolgálni hazai erdőgazdaságunk, ha csak meglévő erdeinket zsaroljuk, de újakat nem telepítünk?) „Ahhoz azonban, hogy a termelésnek ez az átszervezése végbemenjen, nemcsak a termelők értelmi színvonalának mindenáron és hirtelen emelése

szükséges,” (ez a mi dolgunk is!) ... „hanem több elhanyagolt előfeltételnek teljesítése is. Ilyen előfeltétel pl. az erdősítés.” (Itt röviden ismerteti az alföldi erdők hasznát, majd így folytatja:) „Ezelőtt néhány évvel hoztunk is egy törvényt az Alföld erdősítéséről, amely erre a célra nagyon szerény eszközöket biztosított és a tulajdonjog, a ferde irányban kialakult hagyományok (?) kímélésével inkább fasorok, szélfogók, kis berkek létesítését tűzte ki célul. Mi történt? Az, ami előrelátható volt. A törvényt nem hajtjuk végre, az előre megállapított program megvalósításához szükséges hitelből lecsípünk.” ... „Ez nem megoldása a kérdésnek.” ... „Nem mentegetőzni kell, hogy szántóföldet nem veszünk el erdőnek, hanem kimondani azt, hogy a rossz, 3—4 mázsát hozó szántóföldeket, — amennyiben öntözéssel nem lehet kertiföld színvonalára emelni, — igenis erdősíteni fogjuk.”

A rossz szántók beerdősítése ma, a szemtermés csödjé idején, már bátran hirdethető álláspont, de emlékezzünk vissza az 1923. évi XIX. t.-c. parlamenti tárgyalására! Akkor örültünk, hogy ez a törvény, ha a mai állapotában is, de keresztülment. Kétségtelenül örvendetes továbbá, hogy ezt az eszmét egy rajtunk kívül álló tényező vetette fel, így annak hirdetése esetén is mentesülünk attól az inszINUÁCIÓTÓL, hogy azt a kari önzés, az újabb munkaterületekre való, más érdekeket sértő vadászás propagálja velünk. Eddig úgyis a legrosszabb területeket kaptuk, s ha ezeken, szerény eszközökkel, eredményeket tudtunk elérni, az új területeken sem fogunk szégyent vallani. A szerző egyébként régi barátunk, már előző nagyobb művében is (A mai társadalom, 1930.) lendületes szavakat talál az alföldi fásítás eszméjének dicséretére.

Kronologikus sorrendben harmadik, de a három közül hozzánk legközelebb álló helyről, az erdőgazdaság idősebb testvérének, a mezőgazdaságnak érdekeit képviselő Országos Mezőgazdasági Kamara gyűlésén hangzottak el az előbbi, tárgyunkat érintő kijelentések. Gróf Hoyos Miksa elnök megnyitó beszédében (a napilapok közlése szerint) a mezőgazdasági termelés átszervezésével kapcsolatosan felvetődött tervekre vonatkozóan utalt arra, hogy a termelési folyamatnak az átszervezése nem

történhetik meg erőszakosan és kapkodóan és különösen nagy óvatosságra van szükség a mai, változásnak kitett viszonyok között. Üzemi számításokkal rámutatott arra is, hogy a gabona-termelés visszafejlesztése szorosan összefügg az állattenyésztés kérdésével is, mivel a jelenlegi átlagos szalmatermelés éppen csak hogy fedezi az állatok alomszükségletét.

Itt mindenekelőtt meg kell említenünk azt a közismert tényt, hogy a szalmatermésből fájdalmasan nagy kvantum fogy eltüzelésre, ami a fahiányt s így az erdőtelepítés szükségét igazolja. Az eltüzelt szalmának ily módon való megtakarítása már pótolja részben az említett hiányt, nagyon jó szalmapótló továbbá istállóí almozásnál a tőzeg, mely itatóspapírhigroszkópossággal szívja fel és menti meg a szalma-almozásnál legnagyobb részt elkallódó legértékesebb trágyát, az ureumot. Itt vannak sok-ezerholdas zsombékos vízállásaink, melyekből a zsombékot kitermelve és e célra feldolgozva, újabb területeket nyernénk erdőtelepítésre!

Visszatérve az elnöki megnyitóban a termelés átszervezésével kapcsolatos kijelentésekre s összevetve azokat Weis előbb ismertetett álláspontjával, megállapíthatjuk, hogy itt két különböző felfogás áll szemben egymással. Weis szerint (Magyar Szemle 1931 november. 213. old.) a szemtermelés védelme, általában az átszervezéstől való vonakodás nem az egész mezőgazdaság, hanem a tőkeszegény és extenzíven kezelt nagybirtok álláspontja. Nem vagyunk hivatottak a két felfogás összeegyeztetésére, ezzel kapcsolatban azonban meg kell említenünk valamit, ami már a mi illetékességünk körébe tartozik s ami épp az extenzív és tőkeszegény gazdaságoknál helytálló. A szántóföldi megmunkálás költsége nagy átlagban kat. holdanként (szántások, vetés) + vetőmag, műtrágya + (aratás, cséplés) + biztosítás, közterhek = csoportonként 1—1. összesen 4 q búza mai ára. Ebből az összegből be tudunk erdősíteni egy hold területet! Nem kell fehéat túlnagy befektetés, a szántóföldre fordított normális üzemköltség elegendő erre! A pár éven át be nem folyó s az értékesítési nehézségek következtében amúgy is labilis tiszta jövedelem nem vészett el, hanem mint az erdősítésben levő és gyarapodó tőke van tartalékolva, amely előbb a nyesések,

majd a gyérítések és végül a főhasználat során jelentkeznek, mint kiadós aktívum a gazdaság mérlegében.

Végigtekintve az elmondottakon, megállapíthatjuk, hogy nekünk a termelés átszervezésének propagálása, nagy céljaink érdekében, elsőrangú kötelességünk. Az iskolánkivüli népoktatás, a téli gazdasági tanfolyamok, a gazdakörök mindenütt örömmel adnak lehetőséget az ily előadások tartására. Nehéz idöket élünk, tartsuk a lelket a csüggedő magyarokban! Azt a jelszót, hogy Magyarország a búzával áll, vagy bukik, módosítsuk olyformán, hogy országunk boldogulása vagy bukása a több tudás által irányított szorgalmas és becsületes munkán fordul meg!

Krizmanits Ferenc.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Jegyzőkönyv

az Országos Erdészeti Egyesület igazgatóválasztmányának Budapestén az egyesület székházában 1931. évi november hó 12-én tartott üléséről.

Megjelentek: báró Waldbott Kelemen alelnök, Biró Zoltán ügyvezető, dr. Ajtay Sándor, Beyer Jenő, Fröhlich Brunó, Gyarmathy Mózes, Hinfner György, Ivanich Ferenc, Kallivoda Andor, Karsai Károly, gróf Keglevich Gyula, Kozma István, Mihalovits Sándor, Matusovits Péter, Osztroluczky Miklós, Papp Béla, dr. Papp-Szász Tamás, Péch Kálmán, Rimler Pál, Schmidt Károly, Takách Zsigmond, Véssey Ferenc, Véssei Mihály, Vuk Gyula választmányi tagok és Lengyel Sándor segédtitkár.

Tárgysorozat:

Az elnök távollétében a választmányi tagok felkérésére Osztroluczky Miklós foglalja el az elnöki széket.

Osztroluczky Miklós: Van szerencsém a megjelent urakat üdvözölni és az igazgatóválasztmánynak a mai napra kitéűzött ülését megnyitni.